

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНА СПІЛКА СПОЖИВЧИХ ТОВАРИСТВ УКРАЇНИ
Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»

**ЯКІСТЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ:
ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ
ВИПУСКНИКІВ**

**Матеріали XXXIX Міжнародної
науково-методичної конференції**

(м. Полтава, 23–24 січня 2014 року)

Частина 2

Полтава
ПУЕТ
2014

УДК 378:37.018.43
ББК 74.58я431
Я45

XXXIX Міжнародна науково-методична конференція «Якість вищої освіти: чинники формування конкурентоспроможності випускників» зареєстрована в Українському інституті науково-технічної і економічної інформації, посвідчення № 793 від 22 листопада 2013 р.

Програмний комітет

О. О. Нестуля, д. і. н., професор, ректор ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», голова комітету;
Ю. М. Коровайченко, к. т. н., директор департаменту вищої освіти Міністерства освіти і науки України, заслужений працівник освіти України;
С. П. Касьян, заступник директора навчально-наукового інституту телекомунікацій та інформатизації Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій;
В. І. Теплов, д. е. н., професор, ректор Белгородського університету кооперації, економіки і права;
С. М. Лебедева, д. е. н., професор, ректор Білоруського торгово-економічного університету споживчої кооперації;
К. М. Абдуллаєв, д. філол. н., професор, ректор Бакинського слов'янського університету;
Е. Б. Аймасамбетов, д. е. н., професор, ректор Карагандинського економічного університету (Казспоживспілка);
М. М. Шарипов, д. е. н., професор, ректор Таджикиського державного університету комерції;
Л. А. Шаєв, д. е. н., професор, ректор Кооперативно-торгового університету Молдови.

Організаційний комітет

М. С. Розога, д. е. н., професор, перший проректор, голова комітету;
Н. І. Озун, к. е. н., доцент, начальник науково-методичного центру управління якістю діяльності, заступник голови комітету;
Члени організаційного комітету:
О. В. Карпенко, к. е. н., професор, проректор із наукової роботи та міжнародних зв'язків;
О. Ю. Марченко, к. фіз. вих., доцент, проректор із науково-педагогічної роботи;
В. М. Артеменко, к. і. н., доцент, директор Головного науково-навчального центру дистанційного навчання;
Т. В. Капліна, д. т. н., професор, завідувач кафедри готельно-ресторанної та курортної справи;
Г. П. Хомич, д. т. н., доцент, завідувач кафедри технологій харчових виробництв і ресторанного господарства;
О. В. Шкурний, д. е. н., професор, завідувач кафедри міжнародної економіки;
Н. В. Карпенко, д. е. н., професор, завідувач кафедри маркетингу;
В. Ю. Стрельников, д. пед. н., професор, завідувач кафедри педагогіки, культурології та історії;
Л. М. Шимановська-Діаніч, д. е. н., професор, завідувач кафедри менеджменту;
М. В. Макарова, д. е. н., професор, завідувач кафедри документознавства та інформаційної діяльності в економічних системах;
С. Б. Єгоричева, д. е. н., доцент, завідувач кафедри фінансів;
В. І. Перебийніс, д. е. н., професор, завідувач кафедри бізнес-адміністрування та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності;
Н. В. Герман, доцент, директор центру ліцензування та акредитації;
Ю. В. Городницька, **К. І. Шевченко**, методисти науково-методичного центру управління якістю діяльності.

Якість вищої освіти: чинники формування конкурентоспроможності випускників : матеріали XXXIX Міжнар. наук.-метод. конф. (м. Полтава, 23–24 січня 2014 р.) : у 2 ч. – Полтава : ПУЕТ, 2014. – Ч. 2. – 333 с.
ISBN 978-966-184-242-6

У матеріалах конференції розглянуто напрями забезпечення якості вищої освіти з метою підвищення конкурентоспроможності випускників.

Збірник розраховано на науково-педагогічних працівників, аспірантів, студентів вищих навчальних закладів.

УДК 378:37.018.43
ББК 74.58я431

*Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.
За вклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.*

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» заборонено

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», 2014

ISBN 978-966-184-242-6

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ УКРАИНЫ

**ЦЕНТРАЛЬНЫЙ СОЮЗ ПОТРЕБИТЕЛЬСКИХ
ОБЩЕСТВ УКРАИНЫ**

**Высшее учебное заведение Укоопсоюза
«ПОЛТАВСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ ЭКОНОМИКИ И ТОРГОВЛИ»**

**КАЧЕСТВО ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ:
ФАКТОРЫ ФОРМИРОВАНИЯ
КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ВЫПУСКНИКОВ**

**Материалы XXXIX Международной
научно-методической конференции**

(г. Полтава, 23–24 января 2014 года)

Часть 2

**Полтава
ПУЭТ
2014**

*XXXIX Международная научно-методическая конференция
«Качество высшего образования: факторы формирования
конкурентоспособности выпускников» зарегистрирована в*

Украинскому институту научно-технической и экономической информации, удостоверение № 793 от 22 ноября 2013 г.

Программный комитет

А. А. Нестуля, д. и. н., профессор, ректор ВУЗ Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли», председатель комитета;
Ю. Н. Коровийченко, к. т. н., директор департамента высшего образования Министерства образования и науки Украины, заслуженный работник образования Украины;
С. П. Касьян, заместитель директора учебно-научного института телекоммуникаций и информатизации Государственного университета информационно-коммуникационных технологий;
В. И. Теплов, д. э. н., профессор, ректор Белгородского университета кооперации, экономики и права;
С. Н. Лебедева, д. э. н., профессор, ректор Белорусского торгово-экономического университета потребительской кооперации;
К. М. Абдуллаев, д. филол. н., профессор, ректор Бакинского славянского университета;
Е. Б. Аймагамбетов, д. э. н., профессор, ректор Карагандинского экономического университета (Казпотребсоюз);
М. М. Шарипов, д. э. н., профессор, ректор Таджикского государственного университета коммерции;
Л. А. Павла, д. э. н., профессор, ректор Кооперативно-торгового университета Молдовы.

Организационный комитет

Н. С. Рогоза, д. э. н., профессор, первый проректор, председатель комитета;
Н. И. Озуй, к. э. н., доцент, начальник научно-методического центра управления качеством деятельности, заместитель председателя комитета;

Члены организационного комитета:

О. В. Карпенко, к. э. н., профессор, проректор по научной работе и международным связям;
О. Ю. Марченко, к. физ. восп., доцент, проректор по научно-педагогической работе;
В. Н. Артеменко, к. и. н., доцент, директор Главного научно-учебного центра дистанционного обучения;
Т. В. Каплина, д. т. н., профессор, заведующая кафедрой гостинично-ресторанного и курортного дела;
Г. П. Хомич, д. т. н., доцент, заведующая кафедрой технологий пищевых производств и ресторанного хозяйства;
О. В. Шкурупий, д. э. н., профессор, заведующая кафедрой международной экономики;
Н. В. Карпенко, д. э. н., профессор, заведующая кафедрой маркетинга;
В. Ю. Стрельников, д. пед. н., профессор, заведующий кафедрой педагогики, культурологии и истории;
Л. М. Шимановская-Дианич, д. э. н., профессор, заведующая кафедрой менеджмента;
М. В. Макарова, д. э. н., профессор, заведующая кафедрой документоведения и информационной деятельности в экономических системах;
С. Б. Скорычева, д. э. н., доцент, заведующая кафедрой финансов;
В. И. Перейбийнос, д. э. н., профессор, заведующий кафедрой бизнес-администрирования и менеджмента внешнеэкономической деятельности;
Н. В. Герман, доцент, директор центра лицензирования и аккредитации;
Ю. В. Городницкая, **К. И. Шевченко**, методисты научно-методического центра управления качеством деятельности.

Качество высшего образования: факторы формирования конкурентоспособности выпускников : материалы XXXIX Междун. науч.-метод. конф. (г. Полтава, 23–24 января 2014 г.): в 2 ч. – Полтава : ПУЭТ, 2014. – Ч. 2. – 333 с.

ISBN 978-966-184-242-6

В материалах конференции рассматриваются направления повышения качества высшего образования с целью обеспечения конкурентоспособности выпускников.

Сборник рассчитан на научно-педагогических работников, аспирантов, студентов высших учебных заведений.

Материалы печатаются в авторской редакции языками оригиналов.

За изложение, содержание и достоверность материалов ответственность несут авторы.

Распространение и тиражирование без официального разрешения ВУЗ Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли» запрещено.

© Высшее учебное заведение Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли», 2014

ISBN 978-966-184-242-6

говірних робіт дозволяє студентам отримувати не тільки перші практичні навички експериментальних досліджень, але і пройти всі етапи вирішення конкретного практичного завдання – від аналізу та погодження технічних вимог до впровадження розробки.

У 2013 році в НТЦ виконувались, на замовлення підприємств та організацій, роботи за 9 договорами на загальну суму більше як 250 тис. грн. До складу творчих колективів, які виконували ці роботи, були залучені 16 студентів. За результатами проведених досліджень підготовлено 19 доповідей на наукові конференції, 15 статей у науково-технічні збірники, 2 студентські наукові роботи подано на конкурс. Наукові роботи публікують не тільки в студентських збірниках, а й у фахових та зарубіжних виданнях.

Таким чином, науково-дослідницька робота є діяльністю, що створює умови для реалізації особистості майбутнього фахівця, створює умови для проявлення творчої активності, яка виражається в прагненні отримати нові знання та практичні навички і вирішити поставлену науково-технічну задачу.

ПОЄДНАННЯ НАУКОВОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ СКЛАДОВОЇ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ТОВАРОЗНАВЦІВ-ЕКСПЕРТІВ

Н. В. Омельченко, к. т. н., професор;

А. С. Браїлко, асистент;

Н. В. Лисенко, асистент

ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

В умовах ринкової економіки, росту конкуренції на ринку праці, сьогодні як ніколи набувають практичного значення здатність спеціаліста до: сприйняття складних професійних завдань, цілеспрямованої переробки наявної інформації, пошуку та доповнення її відсутньою, прогнозування результатів цієї діяльності використовуючи свій інтелектуальний та творчий потенціал. Необхідність розвитку у студентів творчого та дослідницького мислення, без яких важко реалізуватися на ринку праці, є нагальним завданням українських ВНЗ.

Особливістю сучасної освіти є підготовка не вузькоспеціалізованого фахівця, а формування особистості орієнтованої на

адаптацію у сучасному суспільстві із можливістю максимального самовираження, можливістю самоосвіти протягом всього подальшого життя та використання компетентнісного підходу для визначення вимог до молодих фахівців. Вимоги до сучасного фахівця сьогодні прийнято формулювати у вигляді компетенцій, які в узагальненій формі є готовністю особистості до виконання професійних функцій. Різноманітні види професійної діяльності базуються на здатності до виконання типових професійних задач, які можуть бути реалізовані через практичну складову підготовки у ВНЗ.

Практична підготовка відіграє важливу роль у формуванні ключових компетенцій, зокрема, системних (здатність до навчання, креативність, здатність працювати самостійно, прагнення до успіху), міжособистісних (здатність до роботи в команді, здатність до критики та самокритики), інструментальних (комп'ютерна грамотність, освоєння сучасних комп'ютерних технологій, здатність до роботи із джерелами інформації, здатність до організації та планування навчальної та науково-дослідної роботи). Практична підготовка забезпечує перетворення усвідомлення змісту професійних задач із діяльністю компонентою тобто сприяє формуванню професійної компетентності. Професійні задачі можуть мати як репродуктивний так і творчий характер. Практична складова містить різні види навчальної та самостійної роботи студентів серед яких особливого значення набуває дослідницька експериментальна робота, науково-дослідна робота студентів на кафедрах на науково-дослідних підрозділах ВНЗ.

В умовах модернізації освіти в Україні та входженні її у Болонський процес практична підготовка набуває особливого значення. В навчальний процес впроваджуються нові форми практичної підготовки, зокрема поєднання її з науково-дослідною діяльністю студентів.

Сучасний спеціаліст повинен володіти не тільки певною сумою фундаментальних і спеціальних знань, але й певними навичками творчого вирішення практичних професійних задач. Набуття їх можливе через активне залучення студентів до науково-дослідної роботи, яка сьогодні набуває все більшого

значення і перетворюється в один із основних компонентів професійної підготовки фахівця. Назріла необхідність розробки системи НДР у ВНЗ на основі навчання творчому підході до практичного використання отриманих знань.

До традиційних форм та методів залучення студентів до наукової творчості можна віднести НДР, що включені до навчального процесу (спеціальні лекційні курси з основ наукових досліджень, різного виду навчальні заняття з елементами наукових досліджень, навчально-дослідницька робота), а також НДР, що виконується у поза навчальний час. Серед найефективніших методів і форм активізації дослідницьких умінь та творчого потенціалу студентів, які кафедра експертизи та митної справи використовує в своїй діяльності, можна виділити залучення студентів до участі у роботі творчих груп у рамках виконання науково-дослідних тем з експертизи окремих груп чи видів товарів. Однією із основною формою НДРС на кафедрі є залучення студентів до виконання госпдоговірних наукових тем на базі НДЦ «Незалежна експертиза», в яких вирішуються професійні типові завдання. Керівництво такими темами здійснюють провідні викладачі, аспіранти кафедри. Як правило, до таких творчих груп залучаються студенти різних курсів, що дозволяє забезпечити наступність послідовність та чітку організацію цієї роботи.

Отже, процес підготовки конкурентоспроможних фахівців може бути забезпечений відповідною науково-дослідною базою, заохоченням їх до творчої діяльності, створенням умов для впровадження результатів науково-дослідної роботи у вирішення практичних професійних задач.

ОСОБЛИВОСТІ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ «ТУРИЗМ»

І. М. Петренко, професор

ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Туризм – найдинамічніша галузь в світі, чинник економічного та культурного розвитку, захисту навколишнього середовища та історико-культурної спадщини, міжнародного взаєморо-

Юдічева О. П., Котова З. Я., Кузнецова Н. О. Досвід організації та проведення самостійної роботи студентів з дисципліни «Експертиза продовольчих товарів»..... 56

**СЕКЦІЯ
7**

**ОСНОВНІ НАПРЯМИ НАУКОВОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ**

Верига Ю. А., Кулявець Н. О. Організація наукової роботи студентів на кафедрі як основа підготовки висококваліфікованих фахівців..... 59

Карпенко Є. А., Іванюк С. Ю. Науково-дослідна робота студентів у ВНЗ: зміст та завдання 61

Хван А. В. Наукова діяльність студентів ПУЕТ на сучасному етапі..... 63

Шкурупій О. В., Білоброва Т. О., Дейнека Т. А. Сучасні підходи до організації науково-дослідної роботи студентів економічних спеціальностей 65

Михайлова Н. В. Основні види та форми наукової діяльності студентів..... 67

Прасолова С. П. Удосконалення наукової діяльності студентів фінансово-кредитного напрямку підготовки на сучасному етапі..... 71

Кожушко Г. М., Дугніст Л. В. Досвід участі студентів у виконанні госпдоговірних тем науково-технічним центром ПУЕТ..... 74

Омельченко Н. В., Брайло А. С., Лисенко Н. В. Поєднання наукової та практичної складової в процесі підготовки товарознавців-експертів 76

Петренко І. М. Особливості науково-дослідної роботи студентів напрямку підготовки «Туризм» 78

Наукове видання

**ЯКІСТЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ:
ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ
ВИПУСКНИКІВ**

**Матеріали XXXIX Міжнародної
науково-методичної конференції**

(м. Полтава, 23–24 січня 2014 року)

Головний редактор **М. П. Гречук**
Комп'ютерна верстка **О. С. Корніліч**

Формат 60×84/16. Ум. друк. арк. 19,4.
Тираж 100 прим. Зам. № 033/309.

Видавець і виготовлювач
Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»,
кімн. 115, вул. Ковалю, 3, м. Полтава, 36014; ☎ (0532) 50-24-81

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 3827 від 08.07.2010 р.